

Kannabiksen sääntelyn aikajana

Aikajana kuvaa kannabista koskevan sääntelyn globaalia kehitystä. Listan on laatinut julkisia lähteitä käyttäen Risto Mikkonen, Turun seudun kannabisyhdistyksen puheenjohtaja, huhtikuussa 2021.

1937

- Yhdysvalloissa säädettiin Marijuana Tax Act, joka teki kannabiksen ja hampun kasvattamisesta luvanvaraista. Lupia ei kuitenkaan ollut saatavilla.

1961

- YK:n huumausaineyleissopimus, The Single Convention, asetti kannabiskasvin, hartsin, tinktuurat ja ekstraktit samaan vaarallisten huumeiden kategoriaan heroinin ja kokaiinin rinnalle.

1966

- Suomessa huumeiden käyttö kiellettiin asetuksella.

1969

- Yhdysvalloissa Marijuana Tax Act todettiin perustuslain vastaiseksi ja kumottiin vuonna 1970.

1970

- Yhdysvalloissa säädettiin uusi huumelaki, Controlled Substances Act.

1971

- Toinen kansainvälinen huumesopimus koskien "psykotooppisia aineita", jossa kannabiksen vaikuttavan aineen THC ja sen isomeerit on luokiteltu samaan II luokkaan mm. amfetamiinin ja metamfetamiinin kanssa.

1972

- Suomi säätöi uuden huumelain, jossa käyttö säädettiin kriminalisoiduksi
- Hollannissa erotellaan huumeet vaarallisempiin ja vähemmän vaarallisiin ja sallitaan hallussapidettävä kannabismäärä 30 grammaksi.

1973

- Oregon dekrimalisoi kannabiksen käytön ja hallussapidon ensimmäisenä Yhdysvaltojen osavaltiona
- Nepal joutuu länsimaiden painostamana lopettamaan kannabiksen laillisen kasvatuksen ja kaupan.

1974

- Uruguay ei ollut kriminalisoinut huumeiden käyttöä ja dekrimalisointi säädettiin rikoslakiin.

1975

- Alaska, Maine, Colorado ja Ohio dekrimalisoivat kannabiksen.
- Italia dekrimalisoi kaikkien huumeiden käytön.

1976

- Minnesota ja Kalifornia dekrimalisoivat kannabiksen.
- Hollanti erotti huumelaisissa miedot ja kovat huumeet ja kannabiksen myynti sallittiin ns. kannabiskahviloissa. Kannabisrikokset määrättiin vähiten tärkeiksi rikoksiksi.

1977

- Mississippi, New York ja Pohjois Carolina dekrimalisoivat kannabiksen.

1978

- Nebraska (USA) dekrimalisoi kannabiksen.

1985

- Intia kriminalisoi kannabiksen kansainvälisen painostuksen alla, mutta käytännössä sen miedot muodot, kuten bhang, on laillista, koska sillä on keskeinen asema hindulaisuudessa. Monissa osavaltioissa Bhang-kaupoista saa ostaa myös muita kannabistuotteita.

1987

- Etelä-Australian osavaltio dekrimalisoi kannabiksen.

1988

- Kolmas kansainvälinen huumesopimus järjestäytyntä huumerikollisuutta vastaan teki USA:n huumesodasta kansainvälisen huume politiikan standardin.
- Paraguay dekrimalisoi huumeiden käytön ja kannabiksen hallussapidon 10 grammaan asti.
- Costa Rica dekrimalisoi huumeiden käytön ja hallussapidon.
- Uruguayn dekrimalisointilakia täsmennettiin säätämällä hallussapidettävät määrät.

1990

- Tsekki poisti huumeiden käytön rankaisemisen rikoslaista.

1991

- Peru dekrimalisoi huumeiden käytön.

1992

- Saksassa uusi huumelaki antoi syyttäjille ohjeet jättää pienimuotoiset kannabisrikokset syyttämättä. Syyttämättä jättämisen rajat vaihtelevat osavaltioittain ja alueittain.
- Espanjassa huumeiden käyttö ei ole koskaan ollut rangaistava teko ja julkisella paikalla hallussapidosta määriteltiin hallinnolliset rangaistukset.

1993

- Australian pääkaupunkiterritorio (ACT) dekrimalisoi kannabiksen.

1994

- Saksan perustuslakituomioistuin määräsi, että huumeriippuvuus ei ole rikos, eikä myöskään omaan käyttöön tarkoitetun annoksen hallussapito.
- Kolumbia dekrimalisoi huumeiden käytön ja hallussapidon.

1996

- Kalifornia laillisti kannabiksen lääkekäytön ensimmäisenä Yhdysvaltojen osavaltiona.
- Australian Pohjois-territorio dekrimalisoi kannabiksen.

1997

- Pakistan kriminalisoi kannabiksen. Käytännössä sen käyttö, kasvatusta ja myynti on kuitenkin sallittua varsinkin läntisillä heimoalueilla.

1998

- Oregon, Alaska ja Washingtonin osavaltio laillistivat kannabiksen lääkekäytön.
- Washington DC:ssä laillistettiin lääkekäyttö mutta sen toimeenpano lykättiin vuoteen 2009 ja myynti lääkekäyttöön alkoi 2013.
- Tsekki sääti rikoslakiin rajat hallussapidettävälle huumeille.
- YK:n yleiskokous hyväksyi kunnianhimoisen huumeohjelman "A drug free world – We can do it!", joka aikoi kitkeä laittomat huumeviljelmät kymmenessä vuodessa maan päältä. YK:n huumeoimistoa (Office of Drug Control and Crime Prevention (ODCCP)) johti Pino Arlacchi.

1999

- Mainen osavaltio (USA) dekrimalisoi kannabiksen.
- Tsekki määrittäi sallituksi hallussapidettäväksi määräksi 5 - 10 kertaa yhden käyttöannoksen.

2000

- Havaiji, Nevada ja Colorado dekrimalisoivat kannabiksen.
- Kalifornia dekrimalisoi kaikkien huumeiden käytön.

2001

- Portugali dekrimalisoi kaikkien huumeiden käytön ja pienimuotoisen hallussapidon.
- Kansainvälinen huumevalvontajärjestelmä ajautui kriisiin YK:n valvontatoimiston (UN Office of Internal Oversight Services (OIOS)) julkaistua raportin YK:n huumeoimiston johtajan Pino Arlacchin väärinkäytöksistä. Silloinen YK:n pääsihteeri Kofi Annan erotti Arlacchin. "A drug free world – We can do it!" ohjelman olemassaolo pyyhittiin pois YK:n kotisivuilta.
- Luxemburg dekrimalisoi kannabiksen.
- Kanada laillisti kannabiksen lääkekäytön.

2002

- Viro dekrimalisoi kaikkien huumeiden käytön ja pienimuotoisen hallussapidon.

2003

- Maryland laillisti kannabiksen lääkekäytön.
- Belgia dekrimalisoi kannabiksen.

2004

- Vermont ja Montana laillistivat kannabiksen lääkekäytön.

2005

- Chile dekrimalisoi kaikkien huumeiden käytön.

2006

- Rhode Island laillisti kannabiksen lääkekäytön.
- Brasilia depenalisoï kannabiksen hallussapidon ja kasvatuksen omaan käyttöön.
- Turun hallinto-oikeuden päätöksen mukaan kannabiksen lääkekäyttö on laillista vedoten vuoden 1961 huumesopimukseen, jonka mukaan huumeaineiden lääkinnällinen käyttö on välttämätöntä tuskan ja kärsimysten lieventämiseksi ja että asianmukaisin toimenpitein on varmistettava huumeaineiden saanti tähän tarkoitukseen.

2007

- New Mexico dekrimalisoï kannabiksen.

2008

- YK:n huume-toimisto, UNODC, juhlisti kansainvälisen huumevalvonnan aloittaneen ns. Shanghain sopimuksen 100 vuotisjuhlaa asettamalla kysymyksen, että onko järjestelmä sopiva tarkoitukseensa, koska mikään asetetuista tavoitteista ei ole toteutunut.
- Itävalta laillisti kannabiksen lääkekäytön.
- Moldova, Ecuador ja Armenia dekrimalisoivat huumeiden käytön.
- Suomessa cannabis palautettiin lääkeluetteloon.

2009

- Meksiko ja Argentiina dekrimalisoivat kannabiksen.
- Argentiinan korkein oikeus määräsi perustuslain vastaiseksi asettaa ihminen syytteeseen omaan käyttöön tarkoitetun huumeannoksen hallussapidosta.

2010

- New Jersey ja Arizona dekrimalisoivat kannabiksen.
- Kalifornia lievensi kannabislakejaan alentamalla alle unssin hallussapidosta langetettavaa rangaistusta hallinnolliseksi rangaistukseksi.
- Tsekki dekrimalisoï pienimuotoisen kannabiksen kasvatuksen omaan käyttöön.

2011

- Connecticut dekrimalisoï kannabiksen.
- Puola dekrimalisoï huumeiden käytön mutta hallussapito säilyi kriminalisoituna.
- Kalifornia lievensi kannabiksen hallussapitorangaistuksia.
- Sveitsissä neljä kantonia sallivat kannabiksen kotikasvatuksen.
- Global Commission on Drug Policy, GCDP, maailman huippujohtajien huume-oliittinen ajatushautomo aloitti toimintansa julkaisemalla raportin "War on Drugs", mukana mm. YK:n entinen pääjohtaja Kofi Annan. GCDP ja nettiaktivistiorganisaatio Avaaz luovuttivat 600 000 ihmisen allekirjoittaman vetoomuksen huume-oliittian muuttamiseksi YK:n pääsihteerille Ban Ki-moonille.

2012

- Coloradon ja Washingtonin osavaltiot laillistivat kannabiskaupan.
- Massachusettsin ja Connecticutin osavaltiot laillistivat lääkekäytön.
- Rhode Island dekrimalisoï kannabiksen.
- Espanjassa Baskimaa dekrimalisoï kannabiksen kasvatuksen ja laillisti kannabisklubit.

- Sveitsi ja Kolumbia dekrimalisoi kannabiksen.

2013

- Uruguay laillisti kannabiskaupan.
- Vermont dekrimalisoi kannabiksen.
- New Hampshire ja Illinois laillistivat kannabiksen lääkekäytön.
- Kroatia dekrimalisoi kannabiksen.
- Italia ja Tsekki laillistivat kannabiksen lääkekäytön ja Ranska laillisti lääkekäytön osittain.
- Ecuador dekrimalisoi huumeiden käytön.
- Sveitsi dekrimalisoi kannabiksen.

2014

- Kalifornia laillisti kannabiksen ja dekrimalisoi huumeiden käytön sekä pienimuotoisen hallussapidon.
- Utah laillisti osittain lääkekäytön.
- Maryland dekrimalisoi kannabiksen ja laillisti lääkekäytön.
- Missouri dekrimalisoi kannabiksen.
- Minnesota ja New York laillistivat kannabiksen lääkekäytön.
- Alaska ja Oregon laillistivat kannabiskaupan.
- Washington D.C. laillisti kannabiksen, mutta liittovaltion kongressi esti lain toimeenpanon eli laillisen myynnin.
- Guam laillisti kannabiksen lääkekäytön.
- Yhdysvaltain Neitsytsaaret dekrimalisoi kannabiksen.
- Katalonian parlamentti, hallitus ja paikallishallinto hyväksyivät virallisesti vuosikausia toimineet kannabisklubit osaksi haittoja vähentävää huume politiikkaa.
- Espanjassa kannabiksen kasvatuksesta julkisella paikalla säädettiin hallinnolliset rangaistukset.

2015

- Delaware dekrimalisoi kannabiksen.
- Louisiana, Virginia, Georgia, Oklahoma, Texas, Wyoming ja Puerto Rico laillistivat lääkekäytön osittain.
- Jamaika dekrimalisoi kannabiksen käytön sekä laillisti sen uskonnollisen käytön rastafarien keskuudessa sekä lääke- ja tutkimuskäytön.
- Kroatia laillisti osittain kannabiksen lääkekäytön.
- Chilen perustuslakituoimioistuin totesi omaan käyttöön kasvatetun kannabiksen rankaisemisen perustuslain vastaiseksi ja kannabiksen lääkekäyttö laillistettiin.
- YK:n huumesopimuksien noudattamista valvova kansainvälinen huumevalvontalautakunta, INCB, pitää Portugalin dekrimalisointimallia parhaiden toimintatapojen esimerkkinä, koska sen keskiössä on terveydenhoito.
- YK:n pääsihteeri Ban Ki-moon: meidän tulee harkita vaihtoehtoja rankaisevalle huume politiikalle.

2016

- Kalifornia, Nevada, Maine ja Massachusetts laillistivat kannabiskaupan.
- Pennsylvania Ohio, Arkansas, Florida ja North Dakota laillistivat lääkekäytön.

- Illinois dekrimalisoi kannabiksen.
- Maryland dekrimalisoi huumeiden käytön.
- Itävalta dekrimalisoi pienen kannabismäärän hallussapidon.
- Pohjois-Makedonia, Australia, Puola ja Norja laillistivat lääkekäytön.
- YK:n erikoisyleiskokous UNGASS 2016 kansainvälisestä huumeongelmasta.

2017

- YK ja WHO julkaisivat yhteisen kannanoton "Joint United Nations statement on ending discrimination in health care settings", jossa kehoitetaan poistamaan käytön ja hallussapidon kriminalisoivat lainsäädännöt.
- USA:ssa New Hampshire dekrimalisoi kannabiksen.
- West Virginia laillisti lääkekäytön ja Indiana laillisti lääkekäytön osittain.
- Saksa, Kypros, Kreikka, Meksiko, Peru ja Luxemburg laillistivat lääkekäytön.
- Lesotho laillisti kannabiksen kasvatuksen lääkekäyttöön
- Belize, Georgia (ent. Gruusia) ja Liettua dekrimalisoivat kannabiksen.

2018

- Kanada laillisti kannabiskaupan.
- Vermont, Michigan ja Pohjois-Mariaanien saaret laillistivat kannabiskaupan.
- Oklahoma, Missouri ja Utah laillisti lääkekäytön.
- Indiana laajentaa lääkekäyttöä, Indiana ja Kansas laillistivat CBD:n.
- Kansas osittain laillisti lääkekäytön.
- Etelä-Afrikka dekrimalisoi kannabiksen perustuslaillisen tuomioistuimen päätöksellä, joka velvoittaa hallituksen laillistamaan.
- Georgian (ent. Gruusia) perustuslaillinen tuomioistuin julisti pienten kannabismäärien rankaisemisen perustuslain vastaiseksi.
- Meksikon korkein oikeus antoi päätöksen, että kannabiksen kotikasvatuksen, hallussapidon ja käytön rankaiseminen on perustuslain vastaista ja hallituksen tulee laillistaa kauppa kahden vuoden sisällä.
- Tanska laillisti kannabispohjaiset lääkkeet ja aloittaa laajan lääkekannabiskokeen, johon kuuluu kannabiksen kasvatus.
- Britannia, Malta, Portugali, Zimbabwe, Uganda ja Thaimaa laillistivat lääkekäytön.
- YK hyväksyi yhteisen kannanoton "UN system common position supporting the implementation of the international drug control policy through effective inter-agency collaboration", joka tukee jäsenvaltioiden siirtymistä tutkimusnäyttöön ja ihmisoikeuksien kunnioittamiseen perustuvaan huume politiikkaan.
- YK:n ihmisoikeuskomissaari : Valtioiden tulee oikeudenmukaisen tuomitsemisen periaatteen mukaisesti dekrimalisoida hallussapito omaan käyttöön ja muut vähäiset huumerikokset.

2019

- Illinois ja Guam laillistivat kannabiskaupan.
- New Mexico, Pohjois-Dakota ja Havaiji dekrimalisoivat kannabiksen.
- Yhdysvaltain Neitsytsaaret laillisti kannabiksen lääkekäytön.
- Israel dekrimalisoi kannabiksen.
- Irlanti laillisti kannabiksen lääkekäytön.
- Trinidad ja Tobago dekrimalisoi kannabiksen.

2020

- USA:n osavaltiot Vermont, Arizona, Montana, New Jersey ja Etelä-Dakota laillisti kannabiskaupan.
- Etelä-Dakota ja Mississippi laillistivat kannabiksen lääkekäytön.
- Virginia dekrimalisoi kannabiksen.
- Washingtonin osavaltio dekrimalisoi kaikki huumeet Portugalin mallin mukaan (kannabiskauppa jo laillista).
- USA:n kongressin alahuone äänesti ensimmäisen 50 vuoteen kannabiksesta ja MORE Act hyväksyttiin, seuraavaksi senaatin äänestys vuonna 2021.
- Australian Capital Territory, ACT, laillisti kannabiksen hallussapidon.
- Uusi-Seelanti järjesti kansanäänestyksen kannabiksen laillistamisesta ja kyllä-äännet hävisivät niukasti 50,7% - 48,4%.
- Libanon ja Malawi laillistivat lääkekäytön.
- YK:n huumekomissio lievensi kannabiksen huumeluokitusta poistamalla sen kategoriasta 4 (erittäin vaarallinen huumausaine ilman lääketieteellistä käyttöä).

2021

- USA:n kongressin alahuone hyväksyi SAFE Banking Actin, joka siirtyy senaatin käsittelyyn. Lakialoite mahdollistaa normaalit pankkipalvelut kannabiskaupalle.
- New Yorkin osavaltio laillistaa, hallussapito laillista 20. maaliskuuta alkaen, kauppa mahdollisesti 2023.
- New Mexicon osavaltio laillistaa, hallussapito laillista 29. kesäkuuta alkaen, kauppa 2022.
- Virginian osavaltio laillisti kannabiksen keskiviikkona 7.4. kuvernööri allekirjoitti 21.4., hallussapito laillista 1. heinäkuuta alkaen, kauppa 2024.
- Rhode Island aikoo dekrimalisoida kaikkien huumeiden käytön ja laillistaa kannabiskaupan. Lainsäädäntö vielä kesken.
- Lisäksi ainakin Pennsylvania, Texas, Connecticut, Wyoming ja Minnesota voivat laillistaa vielä kuluvan vuoden aikana.
- Marokko, hallitus esittää lääkekannabistuotannon laillistamista.
- Meksikon kongressin alahuone äänesti maaliskuussa selvällä enemmistöllä kannabiskaupan laillistamisen puolesta. Senaatin äänestys voi mennä syyskuulle.
- USA:n osavaltiot vuoden 2021 alussa: 321 000 työpaikkaa laillisen kannabiksen tuotannossa ja myynnissä.
- Ranska: 80% parlamentin kyselyyn vastanneista kannatti kannabiskaupan laillistamista.
- Etelä-Afrikan korkeimman oikeuden vuonna 2018 annetulla päätöksellä kannabiksen käyttö ja hallussapito on dekrimalisoitu. Kannabiskaupan laillistaminen odotettavissa viimeistään vuonna 2023.
- Sveitsi aloittaa 15.5 kannabiksen laillistamiskokeilun, johon osallistuu 5000 rekisteröityä henkilöä. Huhtikuussa Sveitsin parlamentin terveystoimikunta äänesti kannabiskaupan laillistamisen puolesta. Seuraavaksi lakialoite menee senaatin äänestykseen.
- Norjan keskusta-oikeistohallituksen dekrimalisointilakiesitys hylättiin parlamentin äänestyksessä sosiaalidemokraattisen puolueen vastustaessa lakia. Norjassa neuvotellaan mahdollisesta vaihtoehtoisesta suunnitelmasta.